

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta od 3. 3. 2022. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod nazivom *INTERMEDIJALNOST U NASTAVI NJEMAČKOG JEZIKA – UTICAJ UPOTREBE RAZLIČITIH MEDIJA NA KVALITET NASTAVE U OSNOVNIM ŠKOLAMA U NIKŠIĆU* kandidata Bogdana Lazarevića, Studijski program Njemački jezik i književnost, u sljedećem sastavu: prof. dr Smilja Srdić, članica, doc. dr Jasmina Nikčević, članica i doc. dr Jelena Knežević, mentorka.

Komisija Vijeću podnosi

IZVJEŠTAJ O OCJENI MASTER RADA

Master rad pod nazivom *Intermedijalnost u nastavi njemačkog jezika – uticaj upotrebe različitih medija na kvalitet nastave u osnovnim školama u Nikšiću* kandidata Bogdana Lazarevića napisan je na 79 strana i u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama Univerziteta Crne Gore sadrži predgovor, sažetak, apstrakt na engleskom jeziku i sadržaj, nakon čega slijede uvod, teorijski dio, metodologija istraživanja, prikaz rezultata istraživanja, interpretacija rezultata i diskusija, kao i zaključak i popis literature.

U uvodnom poglavlju kandidat kao centralni predmet svog istraživanja navodi zastupljenost medija u nastavi njemačkog jezika u osnovnim školama, kao i da je istraživanje sproveo u osnovnim školama u kojima se uči njemački u Nikšiću. Aktuelnost ovog istraživanja u skladu je sa velikom zastupljenošću medija u svim sferama društva pa i u obrazovanju i nastavi. Kandidat je pojam kvaliteta nastave stranog jezika odredio imajući u vidu razvoj jezičkih vještina i doveo ga u vezu sa pozitivnim uticajem medija na razvoj vještina govorenja, razumijevanja izgovorenog teksta, razumijevanja pročitano teksta, sposobnosti stvaranja tekstualnih sadržaja kao i uticaj medija na poznavanje gramatičkih struktura, vokabulara i pravilnog izgovora. Usvojio je podjelu medija prema načinu njihovog percipiranja (vizuelni, auditivni, audiovizuelni) da bi sistematično ispitao koji mediji su zastupljeni i na koji način su implementirani u nastavni proces. Hipoteza od koje je pošao formulisana je jasno i nedvosmisleno: upotreba različitih vrsta medija u nastavi njemačkog jezika u osnovnim školama pozitivno utiče na kvalitet nastave tj. na razvoj jezičkih vještina kod učenika. Sa druge

strane, uvrštavanje medija u nastavu olakšava nastavnom kadru organizaciju nastave koja za cilj ima razvijanje jezičkih vještina kod učenika. U skladu sa postavljenom hipotezom, kandidat je formulisao veći broj istraživačkih pitanja na koja je odgovore dobio kroz istraživanje. U cilju dobijanja objektivnih i nezavisnih rezultata Lazarević se odlučio se za primjenu kvantitativne metode koja podrazumijeva prikupljanje informacija sprovođenjem ankete, te evaluaciju dobijenih podataka. Da bi postavljenu hipotezu provjerio, kandidat je sproveo istraživanje u 6 osnovnih škola u Nikšiću, u kojima se njemački izučava kao drugi strani jezik. Istraživanjem je obuhvaćeno 239 učenika 6, 7, 8. i 9. razreda (39.5% svih učenika koji izučavaju njemački kao drugi strani jezik u osnovnim školama u Nikšiću) i njihovih četvoro nastavnika (100% nastavnika koji predaju njemački u osnovnim školama u Nikšiću). Za navedenu ciljnu grupu kandidat se odlučio zbog činjenice da se učenici i njihove kognitivne sposobnosti u periodu osnovne škole ubrzano razvijaju i da zapravo tada mediji mogu imati veoma značajan uticaj na razvoj njihovih vještina uopšte. Upitnik je osmišljen tako da dovede do odgovora na prethodno postavljena istraživačka pitanja i sadržao je pitanja zatvorenog tipa sa ponuđenim odgovorima, kao i pitanja otvorenog tipa. Dobijena je saglasnost Ministarstva prosvjete za sprovođenje ankete.

U teorijskom dijelu Bogdan Lazarević je najprije odredio pojmove medija i intermedijalnosti, imajući u vidu raspoloživu recentnu literaturu. Koncizno i pregledno izložio je dalje osnove didaktike medija kao naučne discipline medijske pedagogije i dao višestruko određenje medijske pismenost. Nadalje je dao prikaz medija u nastavi stranog jezika sa aspekta njihove funkcije i kriterijuma za izbor i naveo njihovu moguću podjelu. Sve navedene medije koji se koriste u nastavi stranog jezika Lazarević je opisao i ilustrovao adekvatnim primjerima, pa ovaj dio njegovog rada predstavlja svojevrsni katalog medijskih sredstava koje je moguće koristiti u nastavi. Najviše stranica u teorijskom dijelu autor je posvetio odnosu raznorodnih medijskih sredstava i kvaliteta nastave pokušavajući da osvijetli na koje sve načine mediji upotrebljeni u nastavi stranog jezika mogu uticati da ona bude bolja, zanimljivija, dinamičnija i efikasnija. Lazarević polazi od unaprijed određenih faktora koji odražavaju kvalitet nastave, a to su: struktura časa, jasnoća i razumljivost, promjenljivost oblika nastave, primjerenost tempa, primjerenost u upotrebi medija u nastavi, intenzitet vježbanja, obim predviđenog gradiva i zahtjevi koji se postavljaju pred učenike. Iz teorijskog dijela rada nedvosmisleno proizilazi da je kvalitetna nastava stranog jezika ona koja dovodi do adekvatnog razvoja receptivnih i produktivnih jezičkih vještina, a da u takvoj nastavi mediji koji podstiču njihovo razvijanje mogu imati važnu ulogu.

Prezentujući praktični dio svog rada Lazarević je najpre detaljno opisao sprovedeno prikupljanje podataka, a onda dobijene podatke predstavio i narativno i grafički koristeći se dijagramima i grafikonima. Rezultati su predstavljeni tako da omogućavaju pogled na predmet istraživanja istovremeno iz dva različita ugla – učeničkog i nastavničkog. Analizom dobijenih podataka istraživač je utvrdio da mediji u velikoj mjeri pronalaze svoje mjesto u nastavnom procesu u osnovnim školama u Nikšiću. Najčešću primjenu u nastavi pronalaze vizuelni, zatim auditivni i u najmanjoj, ali ipak značajnoj mjeri, koriste se i audiovizuelni mediji. Sveobuhvatnom interpretacijom rezultata došao je do zaključka da svi od navedenih vrsta medija imaju pozitivan uticaj na razvoj svih jezičkih vještina, te da ih treba koristiti ciljano imajući u vidu kojima od njih se postiže najveća učinkovitost na razvoj koje jezičke vještine.

U svom radu kandidat je demonstrirao metodološko znanje i digitalnu pismenost, kao i interpretacijske kompetencije neophodne za problemsko sagledavanje teme. Uporedno posmatranje rezultata upitnika za nastavnike i za učenike omogućilo je dodatno potvrđivanje zaključka da upotreba različitih vrsta medija u nastavi njemačkog jezika u osnovnim školama značajno doprinosi razvoju jezičkih vještina kod učenika. Zaključak o potvrđivanju teze izveden je na smislen i logičan način, argumentovano i na osnovu prethodno izložene diskusije rezultata obimnog kvantitativnog istraživanja. O istraživačkoj zrelosti autora svjedoči činjenica da se on kritički osvrće na izvjesne metodološke manjakvost svog pristupa, preispitujući po završenom istraživanju kako upitnik, tako i izabranu ciljnu grupu.

Literatura sadrži sve reference, ukupno 31 publikaciju koji su dopunjene internet izvorima (16). Popis svjedoči da je u osnovi cjelokupnog istraživanja dobro poznavanje sekundarne literature u svim posebnim oblastima kojima se kandidat bavio.

U pojedinačnim poglavljima, kao i u cjelini rada koji je predmet ove ocjene, njegov autor, Bogdan Lazarević, dokazao je da posjeduje specijalistička znanja iz metodike nastave njemačkog jezika, sve važne nastavničke kompetencije, kao i da je ovladao analitičkim i sintetičkim metodama koji se dominantno koriste u humanističkim naukama. Ističemo sposobnost autora da prikazuje, poredi i rezimira u svrhu donošenja zaključaka, kao i da zaključke formuliše jasno i razumljivo.

Master rad *Intermedijalnost u nastavi njemačkog jezika – uticaj upotrebe različitih medija na kvalitet nastave u osnovnim školama u Nikšiću* kandidata Bogdana Lazarevića originalan je istraživački doprinos sagledavanju aktuelnog stanja u vezi sa korišćenjem medija u nastavi njemačkog kao stranog jezika u Crnoj Gori.

Imajući u vidu sve navedeno u ovom izvještaju, komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da izvještaj prihvati i odobri javnu odbranu master rada kandidata Bogdana Lazarevića.

KOMISIJA

Prof. dr Smilja Srdić, članica

Smilja Srdić

Doc. dr Jasmina Nikčević, članica

Jasmina Nikčević

Doc. dr Jelena Knežević, mentorica

Jelena Knežević